

ΦΩΝΗ ΤΩΝ ΠΑΤΕΡΩΝ

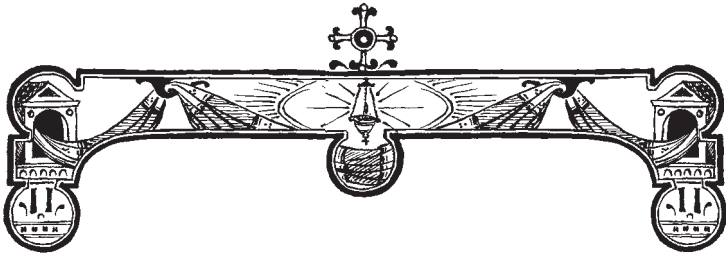
11

ᾠοίου Ἰωάννου
τῆς Κλίμακος

Η ΔΙΑΚΡΙΣΗ

ΙΕΡΑ ΜΟΝΗ ΠΑΡΑΚΛΗΤΟΥ
ΩΡΩΠΟΣ ΑΤΤΙΚΗΣ

Πρόλογος

ΔΙΑΦΟΡΑ συνέδρια, συμβούλια καί συμπόσια συγκροτοῦνται συχνά στίς μέρες μας. Τά θέματά τους ποικίλα: ἀπό τίς ὑψηλότερες ἀξίες τοῦ πολιτισμοῦ μέχρι τή «νομιμοποίηση» στυγερῶν ἐγκλημάτων.

Ὁ ὁσίου Κασσιανός περιγράφει σ' ἓνα κείμενό του («Ἐπιστολή πρὸς Λεόντιον ἡγούμενον») μιὰ ἱερή σύναξη ὁσίων πατέρων, πού ἔγινε στήν αἰγυπτιακή ἔρημο στά μέσα τοῦ 4ου αἰώνα. Θέμα της ἡ ἀρετή καί ἡ σωτηρία· καί συμπέρασμά της, ὅτι μεγαλύτερη ἀπ' ὄλες τίς ἀρετές εἶναι ἡ διάκριση.

Διάκριση λέγεται ἡ ἱκανότητα νά διαπιστώνει κανεῖς τήν ἀλήθεια, νά κρίνει μέ δικαιοσύνη, ν' ἀποφασίζει σύμφωνα μέ τό θέλημα τοῦ Θεοῦ καί νά ἐνεργεῖ σέ κάθε περίσταση μέ ἀγάπη, ἀπό ἀγάπη καί γιά τήν ἀγάπη τοῦ Θεοῦ καί τοῦ πλησίον.

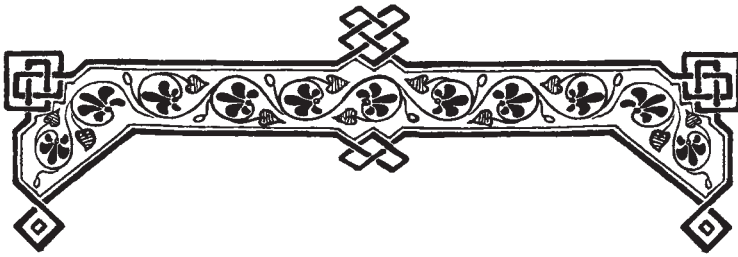
Στήν ἀρετή τῆς διακρίσεως, τήν «ἀρετή τῶν ἀρετῶν», εἶναι ἀφιερωμένος ἓνας ἀπό τοὺς σπουδαιότερους λόγους τῆς «Κλίμακος» τοῦ ὁσίου Ἰωάννου τοῦ Σιναΐτου. Ἀπ' αὐτόν τόν βαθύ λόγο ἀνθολογήσαμε ὀρισμένα ἐκλεκτά ἀποσπάσματα καί τά προσφέρουμε σ' ἐλεύθερη νεοελληνική ἀπόδοση, ὥστε, καί ὅσοι ἀπό τοὺς ἀδελφούς μας πού ζοῦν στόν κόσμο δέν ἔχουν ἐξοικειωθεῖ μέ τήν ἀσκητική ὀρολογία, νά πάρουν μιὰ γεύση τοῦ θαυμασίου κειμένου.

Στό λόγο προβάλλονται περιπτώσεις πλάνης από τό δρόμο τῆς σωτηρίας, δυνατότητες ἐμφάνισης παθῶν μέ μορφή ἀρετῶν, τρόποι συμπλοκῆς παθῶν καί ἀρετῶν μεταξύ τους, χαρακτηριστικά γνωρίσματα γνησιότητος τῶν ἀρετῶν, μέθοδοι διερευνήσεως τοῦ θείου θελήματος καί διαγνώσεως τῶν δαιμονικῶν ἐπηρειῶν.

Γενικά, τονίζεται ἡ ἀρετή τῆς διακρίσεως ὡς ἀσφαλῆς καί ἀναγκαία πυξίδα στό ἐπικίνδυνο πέλαγος τῆς ἐπίγειας ζωῆς.

ΙΕΡΑ ΜΟΝΗ ΠΑΡΑΚΛΗΤΟΥ

Ἡ διάκριση

ΦΟΒΕΡΟ είναι τό πέλαγος πού διαπλέουμε. Φοβερό καί γεμάτο σκοπέλους, δίνες, ύφάλους, θηρία, πειρατές, κύματα καί άνεμοστρόβιλους. Σ κ ό π ε λ ο ς είναι ό άγριος κι αίφνίδιος θυμός. Δ ί ν η είναι ή άπελπισία πού κυκλώνει τό νοῦ καί τόν τραβάει στό βυθό τῆς άπογνώσεως. Ὑ φ α λ ο ς είναι ή άγνοια, πού θεωρεῖ τό κακό γιά καλό. Θ η ρ ί ο είναι τό βαρύ καί άγριο σῶμα. Π ε ι ρ α τ έ ς είναι οί φοβεροί δαίμονες τῆς κενοδοξίας, πού ληστεύουν τόν πνευματικό πλοῦτο. Κ ύ μ α είναι ή κοιλιά, πού μέ τή γαστριμαργία έξογκώνεται καί μᾶς ρίχνει μέ όρμη στά σαρκικά πάθη. Ἀ ν ε μ ο σ τ ρ ό β ι λ ο ς είναι ή ύπερηφάνεια, πού άλλοτε μᾶς άνεβάζει στόν οὐρανό κι άλλοτε μᾶς καταποντίζει στήν άβυσσο.

Ὅπως τό φίδι δέν μπορεῖ ν' άποβάλει τό παλαιό δέρμα χωρίς νά περάσει άπό στενή τρύπα, ἔτσι κι έμεις δέν μπορούμε ν' άπαλλαγούμε άπό τόν παλαιό άνθρωπο χωρίς νά περάσουμε άπό τόν στενό καί δύσκολο δρόμο τῆς νηστείας καί τοῦ έξευτελισμοῦ.

Ὅπως τά πολύσαρκα πουλιά δέν μποροῦν νά πετάξουν στόν οὐρανό, ἔτσι κι εκείνος πού τρέφει καί περιποιεῖται τή σάρκα του, δέν μπορεῖ νά ύψωθεῖ πνευματικά.

“Όπως ό ξεραμένος βόρβορος δέν ίκανοποιεί τούς χοίρους, έτσι καί ή μαραμένη σάρκα δέν ίκανοποιεί τούς δαίμονες.

“Όπως τά πολλά ξύλα πνίγουν τή φωτιά καί δημιουργοῦν καπνό, έτσι καί ή ύπερβολική λύπη θολώνει καί σκοτίζει τήν ψυχή.

“Όπως ό τυφλός τοξότης χάνει τό στόχο του, έτσι άποτυχαίνει στή ζωή του όποιος άντιλέγει στόν πνευματικό του πατέρα.

“Όπως τό κατεργασμένο σίδερο μπορεί νά διαμορφώσει τό άκατέργαστο, έτσι κι ό ζηλωτής καί θερμός μπορεί νά σώσει τόν ράθυμο καί ψυχρό.

“Όπως τ’ αὐγά πού θερμαίνονται ζωογονοῦνται, έτσι κι οί άμαρτωλοί λογισμοί πού δέν φανερώνονται στήν έξομολόγηση, μετατρέπονται σέ άμαρτωλά έργα.

“Όπως τ’ άλογα πού τρέχουν στόν ίππόδρομο συναγωνίζονται μεταξύ τους, έτσι στήν καλή συνοδία ό ένας άδελφός παρακινεί στόν άγώνα τόν άλλο.

“Όπως τά σύννεφα κρύβουν τόν ήλιο, έτσι κι οί πονηρές σκέψεις σκοτίζουν τό νοῦ.

“Όπως ό μελλοθάνατος δέν άσχολεϊται μέ τίς θεατρικές παραστάσεις, έτσι κι εκείνος πού πραγματικά πενθεϊ, άποφεύγει τήν καλοπέραση.

“Όπως ό φτωχός, βλέποντας τούς βασιλικούς θησαυρούς, νιώθει περισσότερο τή φτώχεια του, έτσι κι

ἐκεῖνος πού μελετάει τίς ἀρετές τῶν μεγάλων ὁσίων,
ἀποκτάει πιά ταπεινό φρόνημα.

Ὅπως τό σίδηρο ἔλκεται ἀπό τό μαγνήτη, ἔτσι κι
ἐκεῖνος πού χρόνισε στά πάθη, ἔλκεται ἀπ' αὐτά καί
χωρίς νά τό θέλει.

Ὅπως τό λάδι γαληνεύει τή θάλασσα, ἔτσι καί ἡ
νηστεία κατευνάζει τίς διεγέρσεις τοῦ σώματος.

Ὅπως τό νερό πού πιέζεται ἀνεβαίνει ψηλά, ἔτσι
καί ἡ ψυχή πού δοκιμάζεται, ὑψώνεται πρὸς τό Θεό.

Ὅπως ἐκεῖνος πού κρατάει ἀρώματα, προδίδεται,
καί χωρίς νά τό θέλει, ἀπό τήν εὐωδία, ἔτσι κι ὅποιος
ἔχει μέσα του τό Ἅγιο Πνεῦμα, προδίδεται ἀπό τά λό-
για καί τήν ταπείνωσή του.

Ὅπως ὁ ἥλιος φανερώνει τό χρυσάφι πού λάμπει,
ἔτσι καί ἡ ἀρετή φανερώνει τόν ἄνθρωπο πού τήν
ἔχει.

Ὅπως ὁ ἄνεμος ταραάζει τή θάλασσα, ἔτσι καί ὁ
θυμός ταραάζει τό νοῦ.

Ὅπως δέν πολυορέγεται κανεῖς φαγητά πού ποτέ
δέν γεύθηκε, ἔτσι νιώθουν ἐλαφρότερους καί σπανιό-
τερους σαρκικούς πειρασμούς οἱ ἀγνοοῦν στό σῶμα.

Ὅπως οἱ κλέφτες ἀποφεύγουν τό σπίτι πού φυ-
λάγεται ἀπό ὄπλισμένους φρουρούς, ἔτσι καί οἱ νοη-
τοί ληστές, οἱ δαίμονες, ἀποφεύγουν τήν προσευχό-
μενη ψυχή.

Ὅπως εἶναι ἀδύνατο ἡ φωτιά νά γεννήσει χιόνι,

ἔτσι εἶναι ἀδύνατο καί ἡ ἀπόλαυση τῆς πρόσκαιρης δόξας νά γεννήσει τήν ἀπόλαυση τῆς αἰώνιας.

“Ὅπως μιά σπίθα μπορεῖ νά κάψει ὁλόκληρο δάσος, ἔτσι καί μιά ἐνάρετη πράξη μας μπορεῖ νά καλύψει πλῆθος ἀμαρτιῶν.

“Ὅπως χωρίς ὄπλο δέν μπορεῖ κανεῖς νά σκοτώσει θηρίο, ἔτσι καί χωρίς ταπείνωση δέν μπορεῖ νά νικήσει τό θυμό.

“Ὅπως εἶναι ἀδύνατο νά ζήσει κανεῖς χωρίς τροφή, ἔτσι εἶναι ἀδύνατο νά δείξει τήν παραμικρή ἀμέλεια αὐτός πού ποθεῖ τή σωτηρία του.

“Ὅπως ἡ ἀκτίνα, πού μπαίνει ἀπό μιά μικρή τρύπα μέσα στό σπίτι, φωτίζει τόσο, ὥστε νά φαίνεται ἀκόμα καί ἡ λεπτή σκόνη, ἔτσι κι ὁ φόβος τοῦ Θεοῦ, πού μπαίνει μέσα στήν καρδιά, φανερώνει ὅλα τ' ἀμαρτήματα μας.

“Ὅπως δέν ξεφεύγουν τόν κίνδυνο καί πιάνονται εὐκόλα τά καβούρια, πού βαδίζουν πότε μπροστά καί πότε πίσω, ἔτσι δέν προσδεύουν καί δέν ὠφελοῦνται οἱ ἄνθρωποι πού ἄλλοτε γλεντοῦν καί ἄλλοτε πενθοῦν.

“Ὅπως εὐκόλα κλέβονται οἱ κοιμισμένοι, ἔτσι εὐκόλα χάνουν τήν ἀρετή ὅσοι τήν ἀσκοῦν μέσα στόν κόσμο.

“Ὅπως γρήγορα κατασπαράζεται ὁποῖος, ἐνῶ παλεύει μέ λιοντάρι, στρέφει ἄλλοῦ τό βλέμμα, τό ἴδιο παθαίνει κι ὁποῖος, ἐνῶ παλεύει μέ τή σάρκα, ταυτόχρονα τήν ἀναπαύει.

Όπως κινδυνεύουν νά πέσουν όσοι ανεβαίνουν σέ σάπια σκάλα, έτσι κινδυνεύουν όσοι απολαμβάνουν κοσμικές δόξες, τιμές καί έξουσίες.

Όπως εἶναι ἀδύνατο νά μή σκέφτεται ὁ πεινασμένος τό ψωμί, έτσι εἶναι ἀπίθανο νά μή συλλογίζεται τό θάνατο καί τήν κρίση αὐτός πού ἀγωνίζεται νά σωθεῖ.

Όπως τό νερό σβήνει τά γράμματα, έτσι καί τό δάκρυ σβήνει τίς ἀμαρτίες.

Όπως μερικοί πού δέν ἔχουν νερό, σβήνουν μέ ἄλλους τρόπους τά γράμματα, έτσι καί οἱ ψυχές πού δέν ἔχουν δάκρυα, σβήνουν τίς ἀμαρτίες τους μέ τή λύπη καί τούς στεναγμούς.

Όπως ἡ πολλή κοπριά γεννάει πολλά σκουλήκια, έτσι κι ἀπό τά πολλά φαγητά γεννιοῦνται πολλές σαρκικές πτώσεις, πολλοί πονηροί λογισμοί καί πολλά αἰσχρά ὄνειρα.

Όπως δέν μπορεῖ νά βαδίζει ὅποιος ἔχει δεμένα τά πόδια, έτσι δέν μπορεῖ ν' ἀνεβεῖ στόν οὐρανό ὁ δοῦλος τῆς φιλαργυρίας.

Όπως εἶναι ἀδύνατο νά περπατήσει ὁ νεκρός, έτσι εἶναι ἀδύνατο νά σωθεῖ ὁ ἀπελπισμένος.

Όποιος, ἐνῶ δέν ἔχει πίστη, κάνει τό καλό, μοιάζει μ' ἐκεῖνον πού ἀντλεῖ νερό καί τό χύνει σέ τρύπιο πιθάρι.

Όπως τό πλοῖο πού ἔχει καλό καπετάνιο, φτάνει μέ τή βοήθεια τοῦ Θεοῦ σῶο στό λιμάνι, έτσι καί ἡ ψυ-

χή πού ἔχει καλό πνευματικό ὁδηγό, εὐκόλα ἀνεβαί-
νει στόν οὐρανό, ἔστω κι ἂν εἶχε πολλές ἀμαρτίες.

“Ὅπως δέν μπορεῖ ἐκεῖνος πού ἀσθένησε βαριά νά
γιατρευτεῖ μέσα σέ μιά στιγμή, ἔτσι δέν εἶναι δυνατό
νά νικήσουμε ἀμέσως ἓνα πάθος.

“Ὅπως ζημιώνονται ὅσοι δίνουν χρυσάφι καί παίρ-
νουν λάσπη, ἔτσι ζημιώνονται ὅσοι χωρίς σοβαρό λό-
γο φανερώνουν στούς ἄλλους τίς πνευματικές τους
ἐμπειρίες καί καταστάσεις.

“Ὅπως δέν ἀρμόζει νά πάει σέ γάμο κάποιος πού
μόλις κήδεψε τόν πατέρα του, ἔτσι δέν ἀρμόζει νά ζη-
τάει πρόσκαιρη κοσμική δόξα ὅποιος πενθεῖ γιά τίς ἀ-
μαρτίες του.

Πολλοί ἔλαβαν σύντομα τή συγχώρηση τῶν ἀμαρ-
τιῶν τους, ὄχι ὅμως καί τήν ἀπάθεια, γιατί αὐτή
ἀπαιτεῖ μακροχρόνιο ἀγώνα καί πόθο καί θεία βοή-
θεια.

Οἱ δαίμονες μᾶς πολεμοῦν εἴτε ἐξαιτίας τῆς ἀμέλει-
άς μας εἴτε ἐξαιτίας τῆς ὑπερηφάνειάς μας εἴτε ἐπειδή
μᾶς φθονοῦν.

Στήν ἀρχή οἱ δαίμονες προσπαθοῦν νά μᾶς ἐμπο-
δίσουν νά κάνουμε τό καλό. Ἄν νικηθοῦν στήν προ-
σπάθεια αὐτή, ἀγωνίζονται νά πετύχουν νά μὴν τό
κάνουμε μέ τρόπο θεάρεστο. Ἄν καί σ' αὐτό τό στάδιο
ἀποτύχουν, ἔρχονται ὑπουλα καί προσπαθοῦν νά μᾶς
ρίξουν στήν κενοδοξία, λέγοντάς μας πώς εἴμαστε
ἐνάρετοι.

Κανείς νά μὴν προφασιστεῖ ἀδυναμία στήν τήρηση

τῶν θείων ἐντολῶν. Κι αὐτό, γιατί ὑπῆρξαν ψυχές πού τίς ξεπέρασαν. Ἔχουμε ὡς παράδειγμα αὐτόν πού ἀγάπησε τούς ἀδελφούς του περισσότερο ἀπό τόν ἑαυτό του καί θυσιάσε γιά χάρη τους τήν ἴδια τή ζωή του, μολονότι δέν τόν ὑποχρέωνε σ' αὐτό ἡ ἐντολή τῆς ἀγάπης*.

Δέν εἶναι μικρή ἡ προσοχή καί ἡ ἐπαγρύπνηση πού ἀπαιτεῖται, ὅταν ἀσθενεῖ τό σῶμα μας. Γιατί οἱ δαίμονες, καθώς μᾶς βλέπουν ξαπλωμένους καί σχεδόν ἀνήμπορους νά χρησιμοποιήσουμε τά πνευματικά ὄπλα, μᾶς πολεμοῦν σκληρά.

Εἶδα ἀρρώστους νά ταλαιπωροῦνται ἀπό τό πάθος τῆς πορνείας. Κι ἦταν καταπληκτικό νά σκιρτάει καί νά μαίνεται ἡ σάρκα μέσα στούς φρικτούς πόνους τῆς ἀρρώστιας. Ἀντίθετα, εἶδα ἄλλους ἀρρώστους νά δέχονται τή θεία χάρη ἐνῶ ἦταν στά κρεβάτια τους, καί μέ τή θεία παρηγορία ν' ἀποκρούουν τούς πόνους σέ τέτοιο βαθμό, πού νά μή θέλουν νά θεραπευθοῦν. Εἶδα ἐπίσης ἄλλους, πού μέ τόν πόνο τοῦ σώματος θεράπευαν πάθη τῆς ψυχῆς. Καί δόξασα Ἐκεῖνον, πού μέ τή σωματική ἀσθένεια καθαρίζει τή σαρκική ἀμαρτία.

Μερικές φορές κάτι πού γιά τόν ἕνα εἶναι φάρμακο, γιά τόν ἄλλο ἀποτελεῖ δηλητήριο. Ἀλλά καί στόν ἴδιο ἄνθρωπο τό ἴδιο παρασκεύασμα, ἂν προσφέρεται στόν καιρό του, εἶναι φάρμακο, ἂν ὄχι, δηλητήριο.

* Ἐννοεῖ τόν ἀββά Λέοντα τόν Καππαδόκη, πού, γιά νά σώσει τρεῖς μοναχοῦς, αἰχμαλώτους τῶν βαρβάρων Μαζίκων, παραδόθηκε στή θέση τους καί τελικά μαρτύρησε μέ ἀποκεφαλισμό (Ἰω. Μόσχου, *Λειμωνάριον*, κεφ. 112).

‘Ορισμένοι ἔχουν μιά φυσική κλίση στήν ἐγκράτεια, στήν ἡσυχία, στήν ἀγνεία, στήν πραότητα, στήν κατάνυξη. Ἄλλοι ἔχουν τήν ἴδια τους τή φύση ἐχθρική σ’ ὅλες αὐτές τίς ἀρετές. Ἀναγκάζονται λοιπόν νά παλεύουν σκληρά μέ τόν ἴδιο τους τόν ἑαυτό. Αὐτούς τούς δεύτερους ἀγωνιστές, ἔστω κι ἂν κάποτε νικιοῦνται, τούς ἐκτιμῶ πολύ περισσότερο ἀπό τούς πρώτους.

Ἄς μὴν ὑπερηφανευόμαστε γιά ἀρετές, προτερήματα καί χαρίσματα πού ἀποκτήσαμε χωρίς κόπο. Ὁ Θεός μᾶς τά χάρισε γιά νά μᾶς βοηθήσει στή σωτηρία μας, προβλέποντας τή δική μας ἀδυναμία.

Ἡ διαπαιδαγώγηση καί ἡ ἀνατροφή πού πήραμε ἀπό τή νηπιακή ἡλικία, παίζουν σημαντικό ρόλο στήν πνευματική μας πρόοδο.

Πρέπει ὁ φόβος μας πρὸς τό Θεό νά εἶναι τόσο μέγας, ὅσο μέγας εἶναι ὁ φόβος ἑνός ἄοπλου πού ἀντιμετωπίζει θηρία. Πρέπει ἡ ἀγάπη μας πρὸς τό Θεό νά εἶναι τόσο δυνατή, ὅσο δυνατή εἶναι ἡ ἀγάπη ἑνός ἐραστῆ στήν ἀγαπημένη του.

Ὅταν δοῦμε κάποιον ἀγωνιστή ν’ ἀρρωσταίνει, ἄς μὴν προσπαθοῦμε κακόβουλα νά ἐξακριβώσουμε γιατί ὁ Θεός παραχώρησε τή δοκιμασία αὐτή. Ἄλλ’ ἄς ἐπιδιώκουμε νά τόν θεραπεύσουμε μέ ἀπλή καί ἀπονήρευτη ἀγάπη, σάν νά εἴμαστε ἐμεῖς στή θέση του καί σάν νά εἶναι συναγωνιστής μας πού πληγώθηκε στόν πόλεμο.

Ἐπάρχουν ἀρρώστιες πού μᾶς ἐξαγνίζουν. Ἐπάρχουν καί ἀρρώστιες πού μᾶς ταπεινώνουν. Ὁ πανάγαθος Κύριος, βλέποντας συχνά τήν ἀπροθυμία μας

για άσκηση, παραχωρεί τήν ασθένεια ως εύκολότερο μέσο άγιασμοῦ, ταπεινώσεως, άπαλλαγῆς από τά πάθη καί τούς πονηρούς λογισμούς.

Ό,τι μᾶς συμβαίνει, σωματικό ἢ ψυχικό, μπορούμε νά τό αντιμετώπισουμε εἴτε μέ καλό τρόπο εἴτε μέ κακό εἴτε μέ άδιάφορο. Εἶδα τρεῖς άδελφούς πού ἔπαθαν τήν ἴδια συμφορά: Ὁ πρῶτος άγανάκτησε, ὁ δεύτερος άδιαφόρησε, ἐνῶ ὁ τρίτος χάρηκε.

Εἶδα γεωργούς πού ἔσπερναν τόν ἴδιο σπόρο, αλλά μέ διαφορετικό σκοπό: Ὁ ἕνας για νά ξεχρεώσει, ὁ δεύτερος για νά θησαυρίσει, ὁ τρίτος για νά προσφέρει δῶρα, ὁ τέταρτος για νά ἐπαινεθεῖ από τούς διαβάτες, ὁ πέμπτος για νά προκαλέσει ζήλεια στους ἔχθρους του καί ὁ ἕκτος για νά μήν κατηγορηθεῖ σάν ὀκνηρός. Εἴτε λοιπόν νηστεύεις εἴτε άγρυπνεῖς εἴτε ἐλεῖς ἢ ἐξυπηρετεῖς τόν άδελφό σου, φρόντισε νά διακρίνεις για ποιόν από τούς παραπάνω σκοπούς τό κάνεις.

Μερικές φορές μαζί μέ τό καθαρό νερό άντλοῦμε καί τόν σιχαμερό βάτραχο. Ἔτσι, πολλές φορές, ἐνῶ καλλιεργοῦμε τίς ἀρετές, ἱκανοποιοῦμε, χωρίς νά τό καταλαβαίνουμε, πάθη πού συμπλέκονται μαζί τους: Μέ τή φιλοξενία συμπλέκεται ἡ γαστριμαργία, μέ τήν άγάπη ἡ πορνεία, μέ τή σύνεση ἡ πονηρία, μέ τήν πραότητα ἡ ὑπουλότητα καί ἡ νωθρότητα, μέ τή σιωπή ἡ ὑπεροψία, μέ τήν ἐλπίδα ἡ ὀκνηρία, μέ τήν άγνεία ἡ πικρία.

Ἄς μή θλιβόμαστε, ὅταν για χρόνια ζητᾶμε κάτι από τό Θεό καί δέν μᾶς τό δίνει. Δέν μᾶς τό δίνει εἴτε γιατί τό ζητᾶμε σέ άκατάλληλο χρόνο εἴτε γιατί τό ζητᾶμε μέ άκατάλληλο τρόπο εἴτε γιατί εἴμαστε ἀνά-

ξιοι νά τό λάβουμε είτε γιατί, παίρνοντάς το, θά πέ-
σουμε στήν ὑπερηφάνεια ἢ στήν ἀμέλεια.

Ἄς μή ζητᾶμε, ἀπό ὑπερηφάνεια, πνευματικούς καρπούς πρὶν ἀπὸ τὸν καιρὸ τους. Γιατί δέν εἶναι λογικό νά ζητᾶμε μέσα στό χειμῶνα τὰ ἀγαθὰ τοῦ καλοκαιριοῦ οὔτε πάλι στὸν καιρὸ τῆς σπορᾶς τοὺς καρπούς τοῦ θερισμοῦ. Ἄλλος εἶναι ὁ καιρὸς πού θά σπείρουμε τοὺς κόπους, κι ἄλλος ὁ καιρὸς πού θά θερίσουμε τὰ δῶρα τῆς χάριτος. Διαφορετικά, θά ἔρθει ὁ καιρὸς τῆς σοδειᾶς καὶ δέν θά ἔχουμε τίποτα νά μαζέψουμε.

Ἀπομακρύνονται μερικές φορές οἱ δαίμονες ἀπὸ τὴν ψυχὴ, γιὰ νά μᾶς κάνουν νά ξενοιάσουμε, κι ἔπειτα νά μᾶς ἐπιτεθοῦν ξαφνικά καὶ νά κυριαρχήσουν ἐπάνω μας. Ἀπομακρύνονται ἐπίσης οἱ δαίμονες, ὅταν ἡ ψυχὴ συνηθίσει τόσο πολὺ τὴν ἁμαρτία, ὥστε νά γίνεῖ ἡ ἴδια ἐχθρὸς τοῦ ἑαυτοῦ της.

Ὅταν ἔχουμε μπροστά μας δύο κακὰ καὶ πρέπει νά διαλέξουμε ὅπωςδήποτε τό ἓνα, ἄς διαλέγουμε τό ἐλαφρότερο. Παράδειγμα: Ἐνῶ προσευχόμεσθε, μᾶς ἔρχονται ἐπισκέπτες. Τί θά κάνουμε; Θά σταματήσουμε τὴν προσευχή ἢ θά λυπήσουμε τοὺς ἀδελφούς, ἀφήνοντάς τους νά περιμένουν; Στὴν περίπτωση αὐτὴ θά προτιμήσουμε τό πρῶτο, γιατί ἡ ἀγάπη εἶναι ἀνώτερη ἀπὸ τὴν προσευχή. Ἡ προσευχή εἶναι μερική ἀρετὴ, ἐνῶ ἡ ἀγάπη κλείνει μέσα της ὅλες τίς ἀρετές. Ἄλλο παράδειγμα: Ὅταν ἤμωνα νέος, κάθησα σ' ἓνα τραπέζι. Μοῦ ἐπιτέθηκαν τότε δύο εἰδῶν λογισμοί: τῆς γαστριμαργίας (νά φάω πολὺ καὶ ἀπολαυστικά) καὶ τῆς κενοδοξίας (νά φανῶ στοὺς ἄλλους ἀσκητικὸς καὶ νηστευτής). Προτίμησα νά νικηθῶ ἀπὸ τὴν κενοδοξία. Κι αὐτὸ γιατί, ὡς νέος πού ἤμωνα,

φοβήθηκα τά έπακόλουθα τής κοιλιοδοουλείας (δηλαδή τήν πορνεία).

“Όσοι έχουν καλή όσφρηση, άντιλαμβάνονται άμέσως όποιοι κρύβει πάνω του άρώματα. Έτσι και ή μία καθαρή ψυχή άντιλαμβάνεται τήν άλλη.

Μέ τρεις τρόπους μπορούμε νά πολεμήσουμε τούς κακούς λογισμούς: Μέ τήν προσευχή, μέ τήν άντιλογία (φέρνοντας άντίθετους λογισμούς) και μέ τήν περιφρόνηση.

Κάθε προσπάθειά μας, όταν δέν συνοδεύεται από τήν ταπεινώση, είναι ξένη πρός τό θείο θέλημα. Αυτό άς άποτελεί κριτήριο για όλες τίσ πράξεις μας και για όλόκληρη τή ζωή μας.

‘Η άτμόσφαιρα πού καθάρισε από τά σύννεφα, καταυγάζεται από τόν ήλιο. ‘Η ψυχή πού καθάρισε από τίσ άμαρτίες, λαμπρύνεται από τό θείο φώς.

“Όσοι θέλουν νά διακρίνουν τό θείο θέλημα, πρέπει πρώτα νά νεκρώσουν τό δικό τους. ‘Οφείλουν επίσης νά προσευχηθούν μέ πίστη, κι έπειτα νά ρωτήσουν ταπεινά τούς διακριτικούς πατέρες. “Ό,τι τούς συμβούλεψουν οί πνευματικοί, πρέπει νά τό δεχθούν άνεπιφύλακτα σάν θεϊκό λόγο, όσο κι άν δέν συμφωνεί μέ τό δικό τους θέλημα, άρκεί νά μήν είναι άντίθετο στίς έντολές του Θεού. Αυτό ισχύει και στήν περίπτωση πού οί πνευματικοί δέν είναι και τόσο τέλειοι και άγιοι. ‘Ο Θεός δέν θ’ αφήσει νά πλανηθούν ψυχές πού μέ ταπεινώση δείχνουν έμπιστοσύνη στή συμβουλή και στήν κρίση άλλων.

Μερικοί, θέλοντας νά διακρίνουν τό θείο θέλημα για

Ένα ζήτημά τους, νέκρωσαν πρώτα κάθε δική τους έπιθυμία. Προσευχήθηκαν έπειτα θερμά για όρισμένες μέρες, ώσπου πληροφορήθηκαν τή θεία βουλή.

Μερικοί κατάλαβαν τό θείο θέλημα, για τό δρόμο πού πήραν, από τίς δυσκολίες πού αντιμετώπισαν. Άλλοι τό κατάλαβαν από τήν άπροσδόκητη βοήθεια πού συνάντησαν στην προσπάθειά τους.

Σέ πολλές περιπτώσεις κρύβει ό Θεός από μᾶς τό άγιό Του θέλημα, όταν προβλέπει πώς, κι άν τό μάθουμε, θά τό παραβούμε, όπότε και θά τιμωρηθούμε αύστηρότερα.

Μεγάλη, ύπουλη και δυσδιάκριτη είναι ή πονηρία τών δαιμόνων. Έλάχιστοι τήν αντιλαμβάνονται, και αυτοί όχι όλόκληρη. Πώς άραγε συμβαίνει, όταν τρώμε άπολαυστικά και χορταίνουμε, πολλές φορές νά είμαστε νηφάλιοι και ν' άγρυπνούμε, ένώ όταν νηστεύουμε και κακοπαθούμε, νά μᾶς αίχμαλωτίζει ό ύπνος; Πώς συμβαίνει στή μοναξιά νά είμαστε σκληροί και άσυγκίνητοι, ένώ στή συναναστροφή μέ άλλους νά είμαστε εύκατάνυκτοι; Πώς συμβαίνει πεινασμένοι νά πειραζόμαστε και χορτάτοι νά ήσυχάζουμε; Βέβαια, όλ' αυτά τά παράδοξα δέν όφείλονται πάντοτε στή δαιμονική έπήρεια. Πολλές φορές όφείλονται και στην έμπαθή ψυχοσωματική μας κατάσταση.

Όλα τά τεχνάσματα όφείλει κανείς νά χρησιμοποιήσει για ν' άνεβεί στό θρόνο του Θεου. Κι άς μήν προφασίζεται ότι αυτό είναι αδύνατο. Δέν είναι αδύνατο, γιατί ήδη είναι άνοιγμένη ή πόρτα κι έλεύθερος ό δρόμος.

